



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/57/57/97

KONKORDAT - SPRAWA WCIAŻ OTWARTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ '97

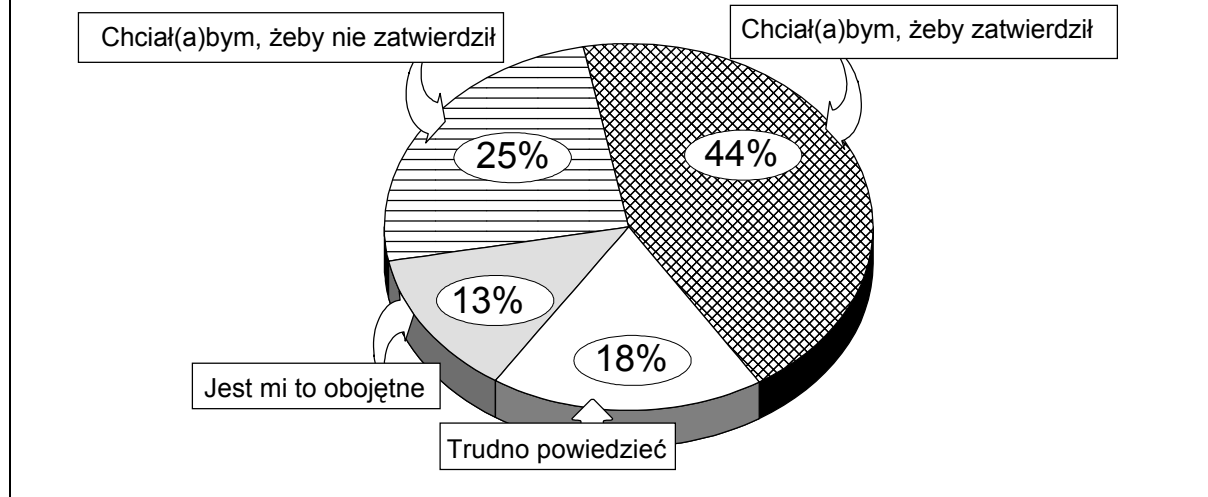
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W związku z wizytą prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego w Watykanie do dyskusji politycznych powróciła kwestia konkordatu. Szczególny rozgłos nadano wypowiedzi prezydenta, który przed swym odlotem do Rzymu stwierdził: „Są warunki, by przeciwnicy konkordatu przemyśleli swoje opinie jeszcze raz wobec nowych okoliczności”. Od wypowiedzi tej zdystansowały się władze SLD oraz Unii Pracy, natomiast zmiana stanowiska prezydenta w sprawie umowy z Watykanem spotkała się z aprobatą Unii Wolności oraz PSL. Ludowcy zapowiedzieli niezwłoczne zgłoszenie w parlamencie wniosku o podjęcie przez Sejm uchwały ratyfikacyjnej. Można przypuszczać, że w niedługim czasie zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy ratyfikacji będą mieli okazję zaprezentować w parlamencie swoje stanowisko w tej sprawie.

W kwietniowym badaniu CBOS¹ przeważają opinie przychylne ratyfikacji umowy ze Stolicą Apostolską - ponad dwie piąte respondentów chciałoby, aby Sejm zatwierdził konkordat w obecnej postaci. Przeciwnego zdania jest co czwarty ankietowany.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (83) przeprowadzono w dniach 11-15 kwietnia ‘97 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski (N=1201).

RYS. 1. W NAJBLIŻSZEJ PRZYSZŁOŚCI SEJM MA ROZPATRYWAĆ SPRAWĘ RATYFIKACJI KONKORDATU. CZY CHCIAŁ(A)BY PAN(I), ŻEBY SEJM ZATWIERDZIŁ KONKORDAT W OBECNEJ POSTACI CZY TEŻ ŻEBY NIE ZATWIERDZIŁ?



Zwolennicy zatwierdzenia konkordatu przeważają we wszystkich większych partiach i ugrupowaniach politycznych z wyjątkiem SLD i Unii Pracy. Za jego ratyfikacją stosunkowo najczęściej opowiadają się osoby zamierzające poprzeć w nadchodzących wyborach AWS (61%), ROP (55%) oraz Unię Wolności (50%). Przeciwną opinię wyrażają przede wszystkim sympatycy SLD (40%) i Unii Pracy (31%), choć warto podkreślić, że w elektoratach tych ugrupowań ratyfikacja umowy z Watykanem ma również wielu zwolenników (odpowiednio 37% i 40%).

Istotną zmienną różnicującą opinie w tej kwestii jest - co oczywiste wobec przytoczonych danych - samoidentyfikacja polityczna. Za zatwierdzeniem konkordatu opowiadają się przede wszystkim respondenci o poglądach prawicowych (61%), przeciwni temu są najczęściej badani o orientacji lewicowej (43%). Wart uwagi jest fakt, że także w tej ostatniej grupie co trzecia osoba, mimo lewicowych poglądów politycznych, jest zwolennikiem zatwierdzenia konkordatu.

W ciągu ostatnich trzech lat akceptacja ratyfikacji konkordatu istotnie wzrosła. Liczba osób opowiadających się za jego zatwierdzeniem zwiększyła się od kwietnia '94 o 19 punktów procentowych. Na zmianę obrazu społecznego nastawienia do konkordatu wpłynęła

przede wszystkim krystalizacja poglądów osób wcześniej obojętnych wobec tej kwestii. Jednocześnie od trzech lat na niemal nie zmienionym poziomie pozostaje odsetek przeciwników ratyfikacji, choć w stosunku do roku '95 nieco zmniejszyła się liczba osób w sposób zdecydowany nie aprobujących umowy z Watykanem.

Na uwagę zasługuje fakt, że dość duża liczba ankietowanych wciąż deklaruje obojętność lub wstrzymuje się z zajęciem stanowiska w tej kwestii. Można sądzić, że pomimo stałej obecności tej sprawy w dyskusjach politycznych wiele osób nie przypisuje jej pierwszorzędного znaczenia.

Tabela 1 w procentach

Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził konkordat w obecnej postaci czy też żeby nie zatwierdził?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IV '94	X '95	IV '97
Zdecydowanie chciał(a)bym, żeby zatwierdził	9	15	19
Raczej chciał(a)bym, aby zatwierdził	16	19	25
Raczej chciał(a)bym, aby nie zatwierdził	14	12	14
Zdecydowanie chciał(a)bym, aby nie zatwierdził	13	15	11
Jest mi to obojętne	24	16	13
Trudno powiedzieć	24	23	18

Niemal połowa (49%) ankietowanych uważa, że obecny parlament zatwierdzi konkordat. Większość z tych osób sądzi jednak, że zwolennicy ratyfikacji będą mieli w Sejmie tylko niewielką przewagę głosów. Co czwarty respondent jest sceptykiem, jeśli chodzi o zatwierdzenie umowy z Watykanem przez obecny Sejm.

Tabela 2 w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy ten Sejm zatwierdzi konkordat czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '94	IV '97
Tak, zatwierdzi zdecydowaną większością głosów	5	9
Tak, zatwierdzi, ale tylko niewielką przewagą głosów	31	40
Nie, nie zatwierdzi	21	24
Trudno powiedzieć	43	27

Przekonanie, że obecny parlament zatwierdzi konkordat, jest najsilniejsze wśród zwolenników ratyfikacji (53%), lecz przeważa również wśród jej przeciwników (45%) i osób mających do tej kwestii stosunek obojętny (43%). Dominuje ono także w elektoratach wszystkich większych ugrupowań politycznych. W największym stopniu i niemal równie silnie wyrażają je zwolennicy SLD (66%) i Unii Wolności (64%). Pogląd przeciwny (obecny Sejm nie zatwierdzi konkordatu) jest stosunkowo najczęstszy wśród zwolenników Unii Pracy (28%) i AWS (27%).

Od kwietnia '94 znacząco wzrosło przekonanie, że konkordat zostanie uchwalony jeszcze przez obecny parlament. W ciągu ostatnich trzech lat mamy do czynienia wciąż z tym samym parlamentem, należy zatem sądzić, że ankietowani biorą obecnie pod uwagę inne czynniki, istotne dla ratyfikacji. Nie bez znaczenia jest tu zapewne również wizyta prezydenta Kwaśniewskiego w Watykanie i zmiana jego stanowiska w kwestii konkordatu.



Wydaje się, że klimat społeczny sprzyja obecnie ratyfikacji konkordatu. W ostatnich latach wzrosła zarówno jej akceptacja, jak i przekonanie, że umowę z Watykanem zatwierdzi jeszcze obecny Sejm. Przekonanie to jest silne nie tylko wśród zwolenników ratyfikacji, ale również w grupie osób jej przeciwnych. Zmiany te można zatem odczytywać jako swego rodzaju „zielone światło” dla zatwierdzenia konkordatu. Można sądzić, że jedną z przyczyn zmiany społecznego nastawienia wobec tej sprawy jest nie tylko przekonanie o jej słuszności, ale również obawa przed wykorzystywaniem kwestii konkordatu w nadchodzącej kampanii wyborczej.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. W najbliższej przyszłości Sejm ma rozpatrywać sprawę ratyfikacji konkordatu. Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził konkordat w obecnej postaci czy też żeby nie zatwierdził? 1 - Chciał(a)bym, żeby zatwierdził; 2 - Chciał(a)bym, żeby nie zatwierdził; 3 - Jest mi to obojętne

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	25	13	18	1198
Płeć					
Mężczyźni	43	28	15	14	568
Kobiety	43	23	12	22	630
Wiek					
do 24 lat	43	17	8	32	167
25-34	29	31	20	19	213
35-44	41	29	12	18	241
45-54	46	29	11	14	236
55-64	52	21	13	15	152
65 lat i więcej	51	20	15	15	189
Miejsce zamieszkania					
Wieś	45	22	14	19	444
Miasto do 20 tys.	47	26	12	15	147
od 21 do 100 tys.	40	25	15	21	239
101-500 tys.	42	29	12	16	245
501 tys. i więcej mieszk.	42	28	10	20	130
Region					
Północny	37	29	11	23	123
Zachodni	36	34	11	19	135
Środkowozachodni	49	24	10	17	200
Środkowy	47	21	12	20	231
Wschodni	48	20	14	18	131
Południowo-wschodni	43	22	20	14	183
Południowo-zachodni	38	29	13	20	195
Wykształcenie					
Podstawowe	45	20	19	16	376
Zasadnicze zawodowe	43	23	13	20	328
Średnie	42	29	10	19	390
Wyższe	42	34	5	19	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	47	30	7	15	94
Prac. umysł. niż. szczebla	43	25	12	19	113
Pracownicy fiz. - umysł.	31	25	14	29	73
Robotnicy wykwalifikowani	46	28	11	14	140
Robotnicy niewykwalifik.	35	25	20	20	56
Rolnicy	40	33	13	13	65
Prywatni przedsiębiorcy	39	29	12	21	71
Bierni zawodowo					
Renciści	54	19	11	16	143
Emeryci	43	26	15	16	209
Uczniowie i studenci	45	11	12	33	63
Bezrobotni	38	26	18	18	101
Gospodynie domowe i inni	45	21	16	19	70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	44	28	11	16	133
Sektor państwowy	43	32	10	15	141
Sektor prywatny	40	24	13	23	299
Spółdzielczość	52	33	7	9	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	37	24	20	19	264
201 - 325	51	23	10	15	223
326 - 449	43	25	13	19	210
450 - 599	41	30	12	17	172
Powyżej 599 zł	41	31	11	17	192
Ocena własnych war. mater.					
Złe	37	26	17	20	322
Średnie	46	25	12	17	544
Dobre	44	24	11	20	330
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	69	11	8	13	74
Raz w tygodniu	50	19	11	20	621
Kilka razy w miesiącu	43	24	13	20	160
Kilka razy w roku	25	41	15	19	235
W ogóle nie uczestniczy	27	40	21	13	106
Poglądy polityczne					
Lewica	34	43	10	12	242
Centrum	39	27	15	19	334
Prawica	61	17	7	15	347
Trudno powiedzieć	34	17	22	27	274

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy ten Sejm zatwierdzi konkordat czy też nie?
 1 - Tak, zatwierdzi zdecydowaną większością głosów; 2 - Tak, zatwierdzi, ale tylko niewielką przewagą głosów; 3 - Nie, nie zatwierdzi

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	40	24	27	1200
Płeć					
Mężczyźni	12	40	27	21	568
Kobiety	7	39	21	33	632
Wiek					
do 24 lat	5	41	24	30	167
25-34	11	37	26	27	213
35-44	10	44	25	21	241
45-54	8	43	26	22	237
55-64	15	37	24	24	152
65 lat i więcej	7	34	17	42	190
Miejsce zamieszkania					
Wieś	10	32	24	33	444
Miasto do 20 tys.	7	43	22	28	140
od 21 do 100 tys.	5	45	19	31	241
101-500 tys.	10	47	28	14	245
501 tys.i więcej mieszk.	16	38	25	22	130
Region					
Północny	13	41	26	20	123
Zachodni	9	40	26	25	135
Środkowo-zachodni	5	43	24	28	200
Środkowy	8	40	24	29	231
Wschodni	13	33	20	34	131
Południowo-wschodni	9	38	23	29	183
Południowo-zachodni	10	42	24	24	197
Wykształcenie					
Podstawowe	8	33	18	42	377
Zasadnicze zawodowe	11	40	25	24	328
Średnie	9	45	27	19	390
Wyższe	9	46	31	14	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	9	52	24	15	95
Prac.umysł.niż.szczebla	14	36	39	11	113
Pracownicy fiz.- umysł.	13	47	14	26	73
Robotnicy wykwalifikowani	10	44	25	21	140
Robotnicy niewykwalifik.	5	42	15	37	56
Rolnicy	10	22	35	33	65
Prywatni przedsiębiorcy	11	43	24	22	71
Bierni zawodowo					
Renciści	8	34	25	34	143
Emeryci	11	36	18	35	210
Uczniowie i studenci	0	58	24	19	63
Bezrobotni	11	32	23	34	101
Gospodynie domowe i inni	2	44	18	36	70
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	11	46	25	18	134
Sektor państwowy	10	43	29	18	141
Sektor prywatny	11	43	23	23	299
Spółdzielczość	3	65	32	0	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	9	31	22	37	264
201 - 325	7	42	27	25	223
326 - 449	8	36	25	30	210
450 - 599	11	48	23	18	173
Powyżej 599 zł	13	47	25	15	192
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	34	22	34	322
Średnie	9	40	26	26	545
Dobre	10	45	23	22	332
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	7	43	19	31	74
Raz w tygodniu	10	39	23	28	622
Kilka razy w miesiącu	6	43	24	26	160
Kilka razy w roku	10	39	29	22	235
W ogóle nie uczestniczy	11	38	21	30	106
Poglądy polityczne					
Lewica	11	47	28	14	242
Centrum	9	43	23	25	334
Prawica	10	44	28	17	347
Trudno powiedzieć	7	23	15	55	276